

Pla operatiu d'internacionalització de la Universitat de Lleida, 2012-16



Índex:

1. Introducció	3
2. Metodologia	4
3. Situació actual	4
4. Síntesi del procés participatiu i diagnosi DAFO	6
5. Objectius	7
6. Accions per objectius	8
7. Indicadors de seguiment dels objectius	12
8. Metodologia de Seguiment de la Implantació del POI	13

Annexes:

1. Taules i figures situació actual de la UdL
2. Actes sessions participatives
3. Fitxa de seguiment d'actuació
4. Síntesi del procés participatiu

1. Introducció

La UdL considera el procés d'internacionalització com una estratègia global i integral, clau per a la seva consolidació i la projecció present i futura com a institució d'educació superior. La internacionalització de tota la comunitat universitària, des de fa anys i encara més en el context del difícil moment econòmic actual, és un repte prioritari per a la UdL. Cal avançar cap a una clara cultura col·lectiva internacional, que contribueixi a formar professionals amb una visió àmplia i oberta del món, i preparats per afrontar els reptes que planteja el seu entorn econòmic (empreses petites i mitjanes amb ganes d'internacionalitzar-se), social i el territori de Lleida. També cal situar i augmentar la visibilitat internacional de la UdL, de les seves possibilitats acadèmiques, de la seva vàlua en recerca en els diferents àmbits i de transferència que pot proposar.

Sota el lideratge l'Equip de Direcció del Rectorat amb el suport del Consell Social, s'ha elaborat un Pla Operatiu d'Internacionalització (POI) que, a partir de la realitat actual de la UdL, estableix una estratègia d'internacionalització que vol tenir un clar enfocament operatiu i d'implantació efectiva a curt/mig termini de les seves accions.

Aquest Pla pretén actualitzar i concretar el Programa d'Internacionalització elaborat per la UdL l'any 2006, amb horitzó temporal 2010. Fruit de la conjuntura econòmica actual, desenvolupa cinc eixos d'operativitat i eficàcia:

- Contempla la internacionalització de la UdL des de la perspectiva que engloba la docència, la recerca i la transferència, i busca generar un impacte positiu en l'entorn social, econòmic i territorial.
- Planteja un procés d'internacionalització adreçat al conjunt de la comunitat universitària: professorat, investigadors, personal d'administració i serveis, i estudiantat.
- Preveu el desenvolupament d'estratègies específiques d'acord amb les necessitats i demandes de cada un dels centres o de les diferents titulacions.
- Fomenta estratègies concretes d'origens i destins de la mobilitat dels estudiants, com una eina clara d'introducció de la cultura internacional, a més a més de l'atracció d'estudiants estrangers regulars. També preveu un perfeccionament dels coneixements d'idiomes entre els joves de la UdL.
- Explicita un sistema de governança del Pla i estructura una metodologia de seguiment i establiment d'eventuals mesures correctores, com a eina cabdal per tal d'assegurar l'assoliment dels objectius plantejats pel POI.

2. Metodologia

El present Pla Operatiu d'Internacionalització ha estat realitzat amb la participació i implicació transversal de tots els col·lectius de la pròpia Universitat. S'han dut a terme dues jornades de reflexió estratègica amb diferents participants i objectius:

- ✓ **Sessió interna:** va comptar amb la participació activa de gairebé 40 membres de la UdL, entre PDI, PAS i estudiants i es va orientar a dur a terme una autoavaluació de la situació actual de la UdL (identificar oportunitats i bones pràctiques a aprofitar i potenciar, i reptes i obstacles a superar) i recollir propostes d'iniciatives concretes per tal d'augmentar el grau d'internacionalització de la universitat.
- ✓ **Sessió externa:** va comptar amb la participació activa de gairebé una quinzena d'empresaris i representants d'institucions lleidatanes i un parell de representants de la UdL i del seu Consell Social. Els objectius de la sessió es van centrar en recollir propostes de com pot el teixit empresarial i el seu entorn col·laborar amb la UdL per tal d'augmentar el seu grau d'internacionalització i viceversa.

El present document ha estat elaborat tenint en compte la documentació aportada per la UdL (veure annex 1), les diferents aportacions dels participants a les sessions de reflexió estratègica, els coneixements de la realitat universitària de l'equip tècnic redactor i el contingut de diverses reunions de treball i contrast coordinades pel Vicerectorat de Relacions Internacionals i Cooperació.

3. Situació actual

Totes les dades exposades a l'Annex 1 permeten copsar la situació actual de la internacionalització a la UdL. S'hi exposen les dades que, fins ara, són les més utilitzades com possibles indicadors d'internacionalització: convenis de mobilitat signats (Erasmus o propis de la UdL), mobilitat entrant i sortint segons els programes, països de destí o d'origen, ajuts, nombre d'estudiants estrangers regulars (grau i màster), titulacions o àrees amb més presència d'estudiants estrangers, projectes de recerca internacionals, PDI internacional (ICREA, doctorands) i països d'origen. Per completar aquesta visió internacional, es presenten algunes dades sobre la internacionalització del teixit empresarial de Lleida.

A continuació es resumeixen les principals observacions que es poden extreure d'aquestes dades:

Mobilitat d'estudiants

- La UdL compta amb 235 acords Erasmus, el 55% dels quals amb institucions de França, Itàlia, Alemanya i Portugal.
- La UdL compta amb 120 acords bilaterals no-Erasmus, el 60% dels quals amb institucions iberoamericanes (destaquen Mèxic i Argentina).
- Les dades de mobilitat indiquen una tendència general a l'alça, si bé el curs 2011-12, han disminuït respecte al curs anterior.
- Des del curs 2005-2006, la mobilitat entrant és força més elevada que la mobilitat sortint.
- Les Facultats de Lletres i Dret i economia són els que reben més estudiants, i l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària (ETSEA) és el centre que envia més estudiants a l'estranger.
- La mobilitat entrant i sortint en el programa Erasmus és pràcticament idèntica.
- Itàlia, els Països Escandinaus i Mèxic són els destins preferits pels alumnes de la UdL.
- Mèxic (gràcies al programa Jade), Itàlia i Xina són els països d'origen de més del 50% dels estudiants entrants. Aquest 2012-13 i gràcies al programa Ciència sem fronteiras, un grup important d'estudiants brasilers a triat a UdL per a la seva mobilitat.
- El curs 2007-08 es va posar en funcionament el programa Erasmus pràctiques, el qual el curs 2011-12 ha tingut un pes del 4% respecte al global de la mobilitat.

Atracció d'estudiants estrangers (degree-seeking)

- La UdL té més estudiants estrangers de grau que de màsters.
- En grau, hi ha un important nombre d'estudiants provinents de Romania i d'Andorra (dada que cal matisar).
- La major part d'estudiants estrangers que cursen el grau a la UdL ho fan a la Facultat de Dret i Economia.
- La major part d'estudiants estrangers que cursen el màster a la UdL ho fan en els àmbits Agroalimentari i Forestal.
- L'àmbit de Territori, cultura i patrimoni ve experimentant en els darrers anys un creixement sostingut d'estudiants matriculats estrangers.
- Dins de l'àmbit Agroalimentari, els estudiants estrangers matriculats provenen en un alt percentatge de països iberoamericans (parla hispana) i del Magreb (parla francòfona).
- Dins de l'àmbit Forestal els estudiants estrangers matriculats provenen també en un alt percentatge de països iberoamericans (parla hispana) i de països de parla francòfona, tot i que alguns dels seus Màsters (Erasmus Mundus) tota la docència s'imparteix en anglès.
- La UdL te prevista al seu pressupost l'atracció d'estudiants estrangers de màster .

Recerca

- En els darrers anys s'observa una tendència a l'augment de projectes finançats en convocatòries de recerca internacionals.
- La UdL disposa de 3 investigadors ICREA, 2 dels quals es van integrar a la UdL l'any 2004 i es troben al mateix Departament (Producció Vegetal i Ciència Forestal). Al 2012 s'ha incorporat un altre ICREA al departament d'Anglès i Lingüística.
- Un nombre creixent de professors de la UdL s'ha format a l'estranger (Ramon y Cajal, Juan de la Cierva,...) o ha fet estades més o menys llargues de recerca a l'estranger. Finalment, la UdL compta cada any amb la visita de nombrosos professors o investigadors estrangers.
- La UdL ha tingut en els darreres dos anys gairebé 200 doctorands estrangers matriculats, la major part dels quals són iberoamericans. El percentatge ha disminuït en els dos darrers cursos, mentre que han augmentat el pes relatiu dels asiàtics (especialment de l'Índia). També es pot comptar amb la presència d'alguns estudiants post-doc estrangers.

4. Síntesi del procés participatiu i diagnosi DAFO

Les actes de les dues sessions participatives es poden consultar a l'Annex 2. Concretament s'hi pot trobar l'avaluació que fan els assistents del grau d'internacionalització de la UdL i les iniciatives o col·laboracions que proposen.

Totes aquestes aportacions s'han sintetitzat a l'Annex 4, reunint-les en els següents punts: bones pràctiques i oportunitats a la UdL; reptes i obstacles; iniciatives en docència, en recerca, en mobilitat d'estudiants, de professorat i de PAS; relació entre la internacionalització de la UdL i el teixit empresarial i la societat lleidatana. Aquestes síntesis són les que han permès establir el diagnòstic DAFO de la internacionalització de la UdL al 2012, a partir del qual es poden marcar objectius i accions a implementar a la UdL per al període 2012-16.

Fortaleses

Grups de recerca potents en sectors concrets
Programes de mobilitat amb països concrets
Iniciatives concretes ben valorades
Gestió ben valorada de l'ORI
Màsters dels àmbits Agroalimentari i Forestal força internacionalitzats
Predisposició creixent favorable a la internacionalització

Oportunitats

Dimensió de la UdL que afavoreix la integració
Atracció existent en mercats alumnes iberoamericans i mediterranis
Teixit empresarial amb presència internacional

Debilitats

Rigidesa normativa en l'adequació de plans d'estudis
Dificultats administratives
Competència en idiomes
Transversalitat operativa de la component internacional dificulta la coordinació institucional
Encara poca cultura internacional
Manca de pressupost específic per a accions estratègiques d'internacionalització
Alta dispersió d'acords i convenis de mobilitat

Amenaces

Competència d'altres universitats
Context econòmic de dificultats / restriccions pressupostàries

5. Objectius

Els **objectius estratègics** d'aquest Pla Operatiu d'Internacionalització són:

- Situar la Universitat de Lleida a nivell internacional per les seves possibilitats acadèmiques, de recerca i de transferència.
- Millorar el grau d'internacionalització de la Universitat de Lleida, en els àmbits de la docència, i la recerca i transferència per tal de formar professionals preparats per assolir els reptes d'un món global i ajudar a generar un impacte positiu sobre el teixit social i econòmic del seu entorn.

comptant amb:

- l'establiment d'una "**cultura internacional**" de la comunitat universitària (estudiantat, PDI, PAS) dins la UdL
- el **compromís** de tots els implicats interns (comunitat universitària) i externs (organitzacions del territori i teixit econòmic i social)

Aquests objectius estratègics es poden considerar **principals o transversals** segons si es refereixen la docència o a la recerca (principals) o si afecten tots els àmbits de la Universitat (transversals).

Els objectius principals, es poden agrupar en dues línies: la internacionalització de la Docència i la internacionalització de la Recerca i la Transferència. Per a cadascuna d'aquestes línies es volen assolir tres objectius principals.

A.- Internacionalització de la Docència:

- A.1.- Internacionalitzar l'oferta docent
- A.2.- Incrementar la mobilitat (entrant i sortint)
- A.3.- Atraure un nombre creixent d'estudiants estrangers

B.- Internacionalització de la Recerca i la Transferència:

- B.1.- Augmentar el nombre i el import de projectes de recerca internacionals
- B.2.- Atraure talent internacional
- B.3.- Augmentar la transferència i la innovació internacional.

Per a que, al 2016, la UdL tingui una visió i una projecció més internacional del que és actualment, cal completar aquests objectius principals amb uns **objectius transversals** que pretenen assolir **el trilingüisme i incrementar la cultura internacional** entre l'estudiantat, el PDI i el PAS. També es vol poder comptar amb un compromís amb l'entorn socioeconòmic per a aquesta internacionalització de la UdL.

Finalment, cal la implantació d'un programa d'actuacions específic i un seguiment transversal de la implantació d'aquest Pla Operatiu d'Internacionalització, per assegurar-ne l'assoliment dels objectius.

6. Accions per objectius

A. INTERNACIONALITZACIÓ DE LA DOCÈNCIA

A.1 INTERNACIONALITZAR L'OFERTA DOCENT

1. Incrementar la presència de l'anglès en la docència per tal d'afavorir la integració dels estudiants estrangers i el domini de l'anglès professional dels estudiants UdL, aplicant la normativa lingüística actual de la UdL.
2. Incrementar el nº de programes interuniversitaris internacionals (titulacions dobles i conjuntes).
3. Contemplar un programa d'incentius als PDI involucrats en accions d'internacionalització.
4. Incentivar la presència de professorat estranger convidat i visitant.

A.2 INCREMENTAR LA MOBILITAT (entrant i sortint)

A.2.1 Afavorir la mobilitat sortint dels estudiants de la UdL

1. Millorar l'estructura dels plans d'estudis per facilitar mobilitat, concentrant les assignatures optatives i les pràctiques en pocs semestres i potenciant la realització del Projecte de Fi d'Estudis a l'estranger
2. Identificar països preferents / prioritaris on potenciar la mobilitat sortint d'estudiants en base a 3 criteris: països que ofereixin docència amb anglès, països amb especial interès en funció del camp de coneixement específic o països amb especial interès per part de l'entorn social.
3. Potenciar relacions amb universitats de països preferents, segmentats per centres i titulacions per tal d'impulsar la mobilitat sortint d'estudiants
4. Implicar el PDI en l'assessorament i promoció de la realització d'estades a l'estranger en països preferents (anglosaxons per consolidar l'anglès, o amb especial interès en funció del camp de coneixement específic).
5. Crear un espai virtual compartit de mobilitat, aprofitant l'experiència d'antics participants en programes de mobilitat, on l'estudiant que vol marxar pot trobar informació d'utilitat sobre els tràmits a fer, els beneficis de l'experiència,
6. Ofertar pràctiques a països d'especial interès per a les empreses lleidatanes (hi tenen filials, s'hi volen introduir, ...) d'acord amb sectors d'activitat i amb una segmentació per centre / titulació.
7. Incrementar els incentius a la mobilitat sortint, tant de la UdL com amb el suport de les empreses del territori, detectant països preferents.

A.2.2 Reforçar la mobilitat entrant d'estudiants estrangers

8. Dur a terme una campanya de difusió internacional dels programes acadèmics de la UdL per tal d'atraure estudiants d'altres institucions estrangeres.
9. Reforçar el contacte amb les empreses lleidatanes per tal de poder oferir la possibilitat de fer pràctiques a estudiants internacionals i facilitar-ne la seva gestió.
10. Reforçar, en col·laboració i amb implicació de les diferents associacions d'alumnes, un programa d'integració i dinamització de l'estudiant estranger de mobilitat que arriba a la UdL.

A.2.3 Potenciar la mobilitat sortint de PDI i PAS

11. Incentivar les estades docents dels PDI, incorporant al PDA les tasques de docència internacional
12. Potenciar relacions amb Universitats de països preferents, (identificats en base a dos criteris: països que ofereixin docència en anglès o països amb especial interès en funció del camp de coneixement específic) per tal d'impulsar la mobilitat de PDI i PAS.

A. INTERNACIONALITZACIÓ DE LA DOCÈNCIA (i 2)

A.3 ATRAURE UN NOMBRE CREIXENT D' ESTUDIANTS ESTRANGERS REGULARS (Degree seeking)

1. Dissenyar una oferta internacionalment competitiva, tant reglada com continuada, en camps específics on la UdL té un coneixement i una experiència contrastada.
2. Identificar països preferents en l'atracció d'alumnat, segmentats per àrea de coneixement o titulació.
3. Potenciar les accions de difusió internacional de l'oferta (assistència a fires, presència en portals especialitzats, ...) tenint en compte la segmentació dels perfils d'estudiants per a cada àrea de coneixement / titulació.
4. Establir un sistema unificat d'atenció i seguiment de les sol·licituds d'informació i matriculació que arriben de potencials estudiants estrangers.
5. Potenciar el programa d'acollida orientat a planificar i facilitar l'arribada dels estudiants estrangers, identificant serveis específics que puguin requerir i facilitant-li documentació sobre la UdL en anglès, o en altres idiomes, segons la segmentació que facin les diferents àrees de coneixement.
6. Adaptar el idioma d'impartició de la docència dels màsters a les necessitats de l'estudiantat potencial i de l'àmbit.
7. Establir accions concretes de captació d'alumnes amb països i àrees concretes per a oferta que pugui resultar atractiva en aquests països, un cop establerts els perfils concrets per àrea de coneixement / titulació.

B. INTERNACIONALITZACIÓ DE LA RECERCA I TRANSFERÈNCIA

B.1 AUGMENTAR ELS PROJECTES INTERNACIONALS

1. Recolzar la Unitat de Projectes Europeus de l'Oficina de Suport a la Recerca per millorar la seu funcionament i l'assessorament en tramitació i gestió de projectes internacionals.
2. Crear un grup de PDIs que participen en projectes de recerca internacionals amb l'objectiu d'intercanviar bones pràctiques i experiències, detectar possibles millores en la seva gestió dins la UdL i incentivar la sol·licitud de projectes europeus.

B.2 ATRAURE TALENT INTERNACIONAL

1. Cercar perfils d'excel·lència en camps de coneixement concrets que puguin complementar la plantilla de recercadors de la UdL, ja sigui de forma temporal o permanent i ser proactius en cerca de possibilitats de finançament per atraure'ls (ICREA, Ramon y Cajal, ...).
2. Elaborar un programa d'acollida de recercadors i doctorands estrangers, per tal de planificar i facilitar l'arribada i ajudant-los a realitzar els principals tràmits que hauran de fer.

B.3 AUGMENTAR LA TRANSFERÈNCIA I INNOVACIÓ INTERNACIONAL

1. Augmentar la difusió internacional del portafoli focalitzat de la UdL (grups de recerca + PCT Agroalimentari UdL) per tal d'obtenir ingressos d'empreses i organitzacions estrangeres.
2. Impulsar l'organització d'events internacionals en sectors d'interès específic per als grups de recerca de la UdL i les empreses del Parc Científic Agroalimentari UdL.

OBJECTIUS TRANSVERSAL

ASSOLIR EL TRILINGÜISME

1. Concretar els criteris per tal de millorar el nivell de coneixements d'anglès dels estudiants de qualsevol titulació de la UdL. Facilitar l'aprenentatge d'altres llengües.
2. Valorar el nivell d'anglès a les noves contractacions de PDI i PAS, en funció de les tasques que hauran de desenvolupar.
3. Establir un sistema d'incentius i reconeixement als PAS amb capacitat de treball en anglès.

INCREMENTAR LA CULTURA INTERNACIONAL

1. Potenciar la comunicació i la promoció internacional de la UdL especialment mitjançant la seva pàgina web, però també assistint a fires de països amb especial interès d'atracció.
2. Generar una marca UdL internacional associada a sectors concrets i dirigida a àmbits geogràfics específics.
3. Retolar els campus en diferents idiomes.
4. Potenciar més activitats integradores de caire lúdico-cultural (Setmana d'acollida, ...).
5. Formar al PDI i PAS en aspectes d'internacionalització i multiculturalitat.
6. Organitzar esdeveniments aprofitant l'estada a la UdL de professors visitants estrangers.
7. Potenciar el projecte "*Internationalization at home*".

COMPROMÍS AMB ENTORN ECONOMIC I SOCIAL

1. Estrènyer la relació entre la UdL i el teixit empresarial, potenciant, entre d'altres, l'oficina ORDI, la Fundació i el Consell d'Usuaris.
2. Detectar oportunitats de millora de la capacitat de finançament derivades del POI (pràctiques en empreses, mecenatge, ingressos vinculats a programes de docència i recerca, càtedres,...).
3. Crear un grup de treball orientat a la coordinació de l'oferta de pràctiques en empreses lleidatanes a estudiants estrangers comptant amb la implicació i col·laboració de Globalleida, Consell Social i altres actors representatius.

SEGUIMENT TRANSVERSAL IMPLANTACIÓ POI

Establir una metodologia estructurada de seguiment del Pla, mitjançant la constitució d'una Oficina Tècnica de Seguiment i d'una Comissió de Seguiment, respectivament.

7.- Indicadors de seguiment dels objectius

Aquest seguit d'objectius que es planteja el POI ha de comptar amb uns indicadors que permetin seguir-ne el compliment. Aquest poden ser:

Indicadors DOCÈNCIA

- A1. Titulacions dobles i conjuntes interuniversitàries internacionals.
- A2. Crèdits impartits en anglès en els estudis de grau i màster oficial.
- A3. PDI estranger que ha fet una estada de mobilitat a la UdL.
- A4. PDI de la UdL que ha fet una estada de mobilitat internacional.
- A5. Estudiants de la UdL en mobilitat a l'estranger.
- A6. Estudiants estrangers en mobilitat a la UdL.
- A7. Estudiants de la UdL en pràctiques en empreses a l'estranger.
- A8. Estudiants estrangers en pràctiques en empreses lleidatanes a través de la UdL.
- A9. Estudiants internacionals matriculats en estudis oficials a la UdL.
- A10. Institucions estrangeres amb les que la UdL té signats convenis.

Indicadors RECERCA I TRANSFERÈNCIA

- 1. Projectes de recerca internacionals finançats amb convocatòries competitives.
- 2. Ingressos obtinguts en projectes internacionals.
- 3. Grups de Recerca que formen part de xarxes de recerca internacionals.
- 4. Investigadors estrangers a la UdL.
- 5. Ajudes a la contractació rebudes per recercadors estrangers.
- 6. Doctorands estrangers.
- 7. Tesis publicades en anglès i amb menció europea.
- 8. Ingressos obtinguts mitjançant contractes amb clients estrangers.
- 9. Events internacionals organitzats per la UdL.
- 10. Spin-offs i start-ups amb presència internacional.

8.- Metodologia de Seguiment del POI

Per tal d'assegurar una bona implantació del present Pla Operatiu d'Internacionalització, es proposa establir la següent metodologia de seguiment i avaluació del grau d'avanç i de l'assoliment dels objectius:

- ✓ SISTEMA INDICADORS SEGUIMENT OBJECTIUS POI: Establiment d'un **Quadre de Comandament del Pla** amb totes les accions proposades per a cadascú dels objectius que incorpori els indicadors clau i que indiqui l'avanç de l'estratègia definida en els objectius.
- ✓ RESPONSABLE DE CADA ACCIÓ: Assignar un **responsable a cadascuna de les Accions**.
- ✓ FITXA DE CADA ACCIÓ: Desglossar cadascuna de les **accions en fites calendaritzades**, identificant els diferents implicats i indicadors d'avanç (Annex 3).
- ✓ OTS: Desenvolupar una **Oficina Tècnica per al seguiment del programa** d'actuació del POI-UdL, encarregada de recollir i centralitzar tota la informació de seguiment de les diferents actuacions, fites i indicadors, i identificar eventuais colls d'ampolla.
- ✓ CSI: Crear una **Comissió de Seguiment de la implantació del POI** (Equip Rectoral – Consell Social) que avaluï el grau d'avanç del POI amb una periodicitat trimestral i amb el suport de l'Oficina Tècnica de Seguiment.
- ✓ XARXA: Crear un **espai virtual compartit** on anar bolcant tota la informació d'avanç de les diferents actuacions.
- ✓ BALANÇ ANUAL: Elaborar un **informe de seguiment anual que serà presentat a l'equip de govern** on s'especifiqui el grau d'avanç d'assoliment dels objectius del POI-UdL i e cadascuna de les actuacions, així com proposi eventuais revisions de l'estratègia i prioritats.